

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. In articulo, seu periculo mortis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

tamen passim id facere sed remittat Penitentem ad suum Episcopum, vel ejus licentiam exoptent nimirum, ne veniat in contemptum ejus jurisdictionis. Quod si rationabilis adsit causa, ut si nimis Episcopus distat, aut licentiam negat, tunc enjuncto absolvi pro foro interno ejusmodi penitus poterit, si alias, est dispositus, nec per ipsum stat, quo minus a suo Prælati absolutionem pro foro externo obtineat. Consonant huic monitioni ea, quæ de Bulla Cruciatæ dicuntur inferius cap. 13. num. 19.

CAPVT XII.

De Delegatione, seu Potestate simplicis Sacerdotis in casu necessitatis, ad absolvendum.

Conceditur simplici Sacerdoti posse absolvere ab omnibus casibus & excommunicationibus quomodocunque reservatis. Primum, in articulo, seu proximo, & probabili periculo mortis, & ex Castrop. loc. mox citando, etiam dubio. Secundum, in impedimento perpetuo, quo poenitens convenire Superiorem non potest. Tertio, in aliqua alia urgente necessitate, & quidem cum quibusdam oneribus, ut mox explicabimus per suos paragraphos.

§. I. In articulo, seu Periculo mortis.

1. Elebris est questio, an in dicto periculo poenitentis, quilibet, quamvis simplex Sacerdos valide, & licite possit eum directe absolvere ab omnibus casibus, & excommunicationibus etiam ob hæresim contractis; nam non posse à suspensione vel interdictione, docemus omnes cum De Lugo de pæn. dub. 20. num. 203.

Quo possit, absente legitimo Confessorio (& quoad excommunicationes, quas dictus Sacerdos absolvere alias nequit, imponendo onus comparandi, quod mox §. 4. d. 2. explicabitur) nunquam fuit dubium, ut videbis, at, hoc præsertim, maxime contrahitur inter Doctores, & duplex est de more sententia.

2. Prima, quam cum multis, mox citandis, sequentibus sum in opus. meth. Conf. lib. 3. cap. 7. §. 1. num. 1. & nunc iterum sequor, affirmat. Ratio potissima, & veluti Achilles nunquam evincendus, ducitur ex Tridentino, sess. 14. cap. 7. De casib. reservat. sic absolute pronuntiant.

3. Pæ admodum ne hac ipsa occasione reservatorum, alius, quis pereat in Ecclesia Dei custodiam semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque adeo omnes Sacerdotes, quilibet poenitentes, à quibusvis poenitentis, casibus & Censuris, absolvere poterunt.

4. Quæ verba adeo sunt clara, ut nimis immerito Turr. in Censur. Theol. dub. 77. dixerit, hanc sententiam esse improbabilem, saltem enim auctoritas tot insignium Doctorum eam sequentium, tam valido Tridentini testimonio vallata, non debuit nota improbabilitatis innuiri; Eam inter cæteros tenent Navarrus, Sà, Ledesma, Rodriq. Vega, Henriq. apud Marchinum, de peste cap. 3. P. Horr. de fide, d. 84. sess. 8. alique quos refert Diana, part. 5. Res. 5. & tract. 3. res. 65. & Castrop. t. 1. tr. 4. d. 4. p. 3. §. 5. n. 8. cum Barbosa, Sairo, Reginaldo, aliisque quos refert De Lugo, de pæn. d. 18. sec. 2. n. 23. quibus addantur Vericelli tr. 2. q. mor. 25. Leand. de pæn. tr. 5. d. 11. q. 18.

5. Confirmatur Primum, quia Tridentinum non addit (si desit copia legitimi confessorii) cur igitur non addere velimus? cum solemnitas sint illa axiomata: *Vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, Quod voluit lex, expressit: Beneficium Principis, ubi nullum est alterius præjudicium, est late interpretandum. Quæ sunt in favorem animæ, non sunt restringenda.

6. Confirmatur secundum; nam ipse Castropalaus

l. 6. alique plures, qui nostram sententiam non probant, adhuc nostram vocant probabilem.

7. Confirmatur tertio, quia negatio est naturalis omnia removens: cum igitur Tridentinum dicat, nulla est reservatio, & c. omnem omnino, & c. bulcunque Circumstantis reservationem tollit, articulo.

8. Confirmatur quartum, quia illud argumentum pro hac sententia loco citato, olim adductum non probabilem solum eam reddit, ut ibidem dixi, sed re melius considerata, reddit moraliter certam.

Argumentum autem breviter est hujusmodi. Non potest negari hanc sententiam nostram esse probabilem, ut fatetur ipse Castrop. l. c. n. 8. & 9. & tractatus Doctores à De Lugo l. c. adducti, & plures à Vericelli citando: sed in jurisdictione probabilis, sententia communis, quod Ecclesia dat jurisdictionem, ergo prædicta jurisdictione non erit amplius probabilis, sed certa. Minorem hujus argumenti præterea quod nos eam ex communi consensu firmamus, lib. de pæn. c. 4. §. 8. Tandem probat ipse idem Castrop. eodem t. 1. d. 2. de conf. opin. part. 5. num. 9. cum Vericelli tr. 2. quest. mor. 25. & Dicast. 7. d. 4. part. 5. dub. 14. d. n. 368. afferentes Suarez, Lessium, Thome Sanchez, Basilium de Leone, Coninch, Bonacina, aliosque qui affirmant, operanti ex opinione probabilis, quia scilicet quis probabiliter putat, se habere jurisdictionem, statim de facto ab ipsa Ecclesia jurisdictionem certo confertur. Hoc argumentum latius, & cum magna contentione prosequitur, idem Vericelli loco citato.

9. Sed jam secunda sententia negat; eam enim amplam potestatem pro illo articulo addit ad eam causam, quo legitimus desit Confessor, vel si ad ipsam Confessionem audire. Ita tenet Sanchez & ab ipso citati lib. 2. in decal. c. 13. n. 7. Rosella, Sylvestri, Armilla, Varruvias, Catechismus Pii V. Grassius, Gutierrez, Zabrano, Sotus, Suarez, Valentia, Molina, Azor, alique. Ita etiam Bonacina, Coninch, Oreguia, quos citat sequiturque De Lugo d. 28. de pæn. n. 21. Ita tenent Castropalaus t. 1. tr. 4. d. 4. p. 3. §. 5. n. 9. alios citant.

10. Tria nihilominus concedunt nonnulli cum hoc l. c. n. 14. ex fœdatoribus hujus secunde sententia, modo si mortis proximus, laborans casibus, excommunicationibus reservatis, non possit per se absolvere, nec nire potentem absolvere ab his, ipsum non tenet litteras, vel Nuntium ab eo petere facultatem, ut absolvat, quia id nimis est grave, & affert periculum animæ: quare tunc poterit absolvi à quocunque simplici Sacerdote.

11. Secundum, nec eundem teneri sumere Bullam Cruciatæ, ut sic possit à dictis reservatis absolvere, hoc est medium extra ordinarium.

Tertium, si quando dubitatur an possit adesse Confessor legittimus, tunc posse simplicem Sacerdotem, tunc proximum à dictis reservatis absolvere; quia in eodem modo dubio præsumitur Ecclesia jurisdictionem simplici Sacerdoti conferre. Quod si superveniet legittimus Confessor, poterit nihilominus simplex Sacerdos Confessionem inceptam finire, & absolutionem impendere, quia causa jam crepta est.

12. Porro plurimæ afferuntur rationes pro secunda sententia, quas invenies præcipue apud De Lugo & Castropalaum citatos. Ego duas, quæ sunt difficiliores hic proponam, & solvam; cæteras quilibet poterit in Theologicis versatus poterit, ut mihi videtur facile diluere.

13. Prima ratio quam affert De Lugo, ut ejus ratio pateat, ut sic induci poterit. Nullus, quamvis in articulo mortis, (nisi sub onere se præsentandi Superiori, vel legitimo Delegato, cum primum poterit) absolvi poterit ab excommunicationibus reservatis (nam in casibus, quoad reservatis, non videtur hoc onus, ut mox dicemus, supponit Pontifex non posse poenitentem, si ante præ-

sentare. Ergo, si est Superior, vel ejus Delegatus præfens, cui se pœnitens præsentare possit, obligabitur se ipsi præsentare, ergo cessat in alio simplici Sacerdote potestas eum pœnitentem absolvendi.

13. Respondeo, Distinguo primum consequens. Supponit Pontifex pœnitentem se non potuisse præsentare, tanquam necessarium ad hoc, ut deat simplici Sacerdoti potestas, siue facultas absolvendi in articulo mortis in dicto casu, nego, supponit Pontifex tanquam id, quod communiter accideret soleret, concedo consequentiam.

14. Deinde concedo secundam consequentiam, sed ergo prius teritiam. Causa enim, unde Ecclesia cum Tridentino mota est ad concedendum simplici Sacerdoti ejusmodi potestatem, fuit quidem periculum, quod communiter, & de facili potest, & solet esse: sed tamen illam absolute, & in omnibus casibus concessit ut videmus in textu Tridentini nihil limitantes; & fortasse, neque illa facilis absentia fuit causa adequata concessionis dictæ, sed insuper fuit facilitas, & summa commoditas, atque libertas eligendi quemcumque Sacerdotem, quam in tanto illo periculo voluit pia Ecclesia offerre moribundis. Moribundus ergo excommunicatione reservatus alligatus, si præsentem habeat simplicem Sacerdotem, & insuper habeat præsentem Superiorem, poterit absolvi à simplici, sed debet, se præsentare Superiorem, non ut accipiat Absolutionem, quam jam legitime obtinuit, sed ad subdendum se remediis, vel pœnitentiæ quæ imponere velit Superior, id enim est se præsentare, ut omnes docent, & nos paulo inferius §. 14. a. 2. explicabimus quod certe diversissimum est ab absolvi.

15. Audivi quendam Doctum Theologum asserentem, esse inter Doctores controversum an simplex Sacerdos possit, præsentem Superiorem, absolvere peccata reservata: nullam esse controversiam, nec diversitatem opinionum circa Absolutionem excommunicationis reservatarum, sed esse certum, quod harum Absolutio, si possit haberi à Superiore, vel ejus legitimo Delegato non possit obtineri à quocumque Sacerdote; & ratio, dicebat, est, quia hic pœnitens tenetur, cum primum potest, se præsentare Superiori, at illo præsentem, potest, ergo ab illo absolvi debet. Verum facile negatur consequentia, transit enim ab obligatione præsentationis ad Absolutionem, quæ longe sunt diversæ, ut dictum est.

16. Præterea, quando Castrop. t. 1. r. 4. d. §. 5. n. 8. dicit, nostram opinionem esse probabilem, signatè loquutus est, tum de peccatis, tum de excommunicationibus reservatis. Ecce ejus verba.

Dubium est, an pro articulo, vel periculo mortis simplex Sacerdos possit præstare dictam Absolutionem, præsentem proprio Sacerdote, vel Superiore, cui casus sunt reservati? Affirmant plures, tam de Absolutione peccatorum, quam excommunicationum, & sic tenet Navar. S. 2. Henriq. Manuel Barb. S. 1. Reg. &c.

Hec ille. Qua veritate ergo potuit Doctus ille Theologus asserere, circa Absolutionem excommunicationis non haberi opinionum diversitatem?

17. Iam vero secunda ratio, quam ibidem asserit De Lugo, sic formari potest. Tridentinum loco citato non condidit novum jus, sed retulit id, firmavitque, *Quod custoditum habens fuit ab Ecclesia Dei, Sed ab Ecclesia semper custoditum fuit, ut præsentem proprio Confessario, simplex Sacerdos non absolvet moribundum, ergo, &c.* Major continet verba Tridentini. Minor probatur, ex tribus textibus Sacrorum Canonum, in quibus agitur de Absolutione moribundi. In primo enim est juv. 26. quæst. 6. dicitur: *Eam posse dari à quocumque Sacerdote si absit Prælati Ordinarius: In secundo, cap. Presby. in consilio 26. q. 6. sic habetur. Presby. non recuset pœnitentes, nisi absente Episcopo, ultima necessitas cogat. In tertio. In Extrav. inter cunct. §. intendimus, De Privileg. & Extrav. 1. §. Decernimus, declarat Pontifex Pat. 111.*

Pœnitentes posse absolvi in certis casibus, si haberi nequeat recursus ad Episcopum, vel Pontificem: ergo (infert De Lugo numero 8.) declarat, si ejusmodi recursus dari possit, illos pœnitentes absolvi non posse ab inferiore.

18. Respondeo, Daremus certe manus, si vera esset Major, & Minor hujus argumenti, nunc vero cum falsum aliquod assumant, negatur omnino consequentia. Discutamus de Minore, mox de Majore.

19. Dico Minorem esse falsam, si loquutio sit de absolute Sacramentali, de qua nostra est disputatio. Vno enim verbo assero in citatis agi de pœnitentibus ex publica pœnitentia ad modum in veteri illa ætate vsurpari solita, ut expendens tres præcitatos textus clarè videre poterit accuratus lector. Et miror voluisse aliquos nostram responsionem, impugnare, fatentes, eos textus loqui de pœnitentia publica, sed addentes, eandem esse, quoad hoc rationem publici, & occultæ. Miror, inquam, cum enim Sacramentalis Absolutio tendat ad internam, atque invisibilem reconciliationem cum Deo, & in ordine ad vitam æternam consequendam, reconciliatio autem illa publicè pœnitentium tendat ad edificationem externam, & satisfactionem exhibendam visibili Ecclesiæ (ut interim alia discrimina taceam) eas Absolutiones esse valide diversas, vel casus videt. Merito igitur pia Mater Ecclesia voluit Fidelibus maximam se Deo reconciliandi facilitatem offerre in eo mortis periculo, unde proxime pendet æternitas, quam facilitatem concedere pro illa externa reconciliatione, nec laboravit, nec erat conveniens.

Discutamus nunc de Majore. Dico, illud, in dicta Majore assertum (*id. concedit Tridentin. quod custoditum antea semper fuit in Ecclesia Dei*) Dico, inquam, esse falsum, Tridentinum enim non dicit se concedere, *quod custoditum semper fuit in Ecclesia*, sed absolute pronuntiat, *In Ecc. Dei custoditum semper fuisse, nullam esse in articulo mortis reservationem*, quod certe, ut ex se patet, satis diversum est, immò ex hoc Tridentini pronuntio confirmantur maxime quæ dicta sunt in præcedentibus, puta eos textus loqui de reconciliatione publici pœnitentis; si enim loquerentur de Sacramentali, nullo modo Tridentinum poterat absolute, & sine addito pronuntiare, custoditum semper fuisse in Ecclesia, ut pro articulo mortis, nulla sit reservatio.

EXPLICATUR ILLUD (A QUOVNQUE Sacerdote.)

20. Etiamne ergo excommunicatus, suspensus, interdictus, irregularis, hæreticus, schismaticus Sacerdos poterit tunc absolvere modo dicto, &c.

21. Respondeo, Ita, quoad validitatem, quia id significat illa amplissima Tridentini, (omnes Sacerdotes) Quoad licitum vero usum, nimis certum est, te, quamvis constitutum in mortis periculo, si adsit, vel adesse non difficulter possit bonus Sacerdos, hoc est prædictis impedimentis non relictus, non posse petere Absolutionem ab excommunicato, suspenso, &c. quia nulla tunc te cogit necessitas, ut coopereris cum illorum peccatis, modo explicato in nostra *Met. commun. c. 5. §. 4. & in nostr. Decal. lib. 5. c. 1. §. 4. n. 39* at, si bonus haberi nequeat tunc præcedendo ab alio inconvenienti, licitum erit, nam te extrema illa necessitas excusat à peccato, quod alias esset in ejusmodi cooperatione, ut ibidem diximus in simili. Inconveniens autem illud certè esset, communicando v. g. cum hæretico, videaris approbare ejus errorem, seu seclam Lege §. 4. cit. *Met. Com.*

EXPLICATUR, QUID SIT PERICULUM, scilicet articulus mortis.

22. Periculum, & Articulus in hac re, sic explicat Castillus de par. 10. 409. pro eodem reputatur periculum, & articulus, quando mortis periculum est propinquum, & verum in fieri,

fieri, non autem quando fere certum est, mortem diutius esse asserendam, quo tempore potest occurrere opportunitas habentis facultatem legitimè absolvendi. Hæc ille, qui deinde n. 411. tunc approbat posse absolvi damnatos in Triremibus, ut in articulo mortis, quando debent periculosum mare transire, aut non esset aptus Sacerdos, aut haberi à tali damnato de facili non posset: Infero ego, non igitur omnes remigantes, ut putant minus bene aliqui apud Dianam p. 11. 17. 3. res.

23. Pergit Dicastillus ibidem. Plura sunt alia pericula, quæ arbitrio prudentis potius, quam certa regula designari possunt, ut, cum quis in morbum periculosum incidit, qui maiore ex parte mortem solet asserere, aut iter agit expostum prædonibus, occidere solentibus, vel curationem alicuius morbi aggreditur, quæ periculosa esse solet. Hæc ille.

24. Hinc non iudico, in articulo seu periculo hoc existere eum, qui tertiana simplici febre laborat, vel simili, quia non solet hæc maiore ex parte mortem asserere.

25. Contra, in dicto periculo constitutos iudico.

I. Damnatos ad mortem violentam, ipsis de proximo infligendam.

II. Navigantes, non semper, sed solum, quando incipit gravis tempestas, ut in casu modo dicto n. 22. de damnatis ad triremes.

III. Milites, etiam spontaneos. Ita Diana p. 11. Tr. 5. R. p. 29. ex Dicastillo, quando proximum est periculum, ut notat Layman lib. 5. r. 6. cap. 13. n. 19. Ver. His adde.

IV. Prægnantes sub partu, quando expertæ sunt difficillem abas, & periculosum partum, & fortasse etiam omnes Puellas primi partus, & ut vult Castropalaus l. mox citando etiam illas, quæ ex complexione delicata, vel aliunde, prudenter, periclitari timent. Non igitur omnes parturientes, ut aliqui putant apud Dianam loco citato.

V. Eos, qui timent infamiam de proximo, seu se amissuros usum rationis.

VI. Eos qui servant peste infectis.

VII. Eos, qui febri, quam vocant Malignam, vel simili periculosa laborant.

VIII. Eos, quorum capita sunt proscripta, id est, qui impune possunt ab omnibus occidi, nec in loco sunt tuto, v. g. non sunt in regione distant, vel diversi domini, nam, tunc non essent in periculo vite.

IX. Eos, qui iter faciunt inter grassatores, seu latrones, qui quælibet occidere consueverunt, ut modo diximus ex Dicastillo.

X. Eos, qui capitale inimicitiam cum aliquo habent, à quo timent, se esse facile occidendos. Legatur Layman citatus, & Castrop. tom. 1. tractat. 4. disput. 4. p. 3. §. 5. n. 4.

26. Nimis ergo rigide loquutus est Valentia apud Thomam Sanchez in Decalogum, lib. 2. c. 13. num. 11. (cui adde Sotum, & Covarruviam, ibidem citatos) dicens nomine articuli mortis intelligi illud tempus, quo instat inevitabiliter mors. Nimis, inquam, rigide, nam intelligitur etiam periculum probabile, sed vero proximum, mortis, ut rectè probat Gaspar. Hurt. d. 10. de penit. diff. 9. alique, ex eo, Delugo de penit. d. 18. n. 21. quod Canonibus hæc de re loquentes, modo utuntur voce (articuli) modo (periculi) Et sanè, sicut obligatio, seu præceptum confitendi mortalia virget, non solum in stricto articulo, sed etiam in proximo probabili periculo mortis, ut communiter docetur, ita concedi prædicta facultas debuit omnibus Sacerdotibus, ut facilius Fideles dictam possent obligationem adimplere.

27. Tandem huc faceret quæstioncula illa, an merus Clericus in Minoribus, vel etiam Laicus possit absolvere ab excommunicatione constitutum in articulo mortis. Verum id In Trac. de excomm. c. 8. §. 4. n. 32. non admittemus.

§. 11. In Impedimento perpetuo, vel longi temporis.

28. Quando quis est ita impeditus, ut mortem non possit, personaliter, aut per Nuntium, supra §. præc. n. 8. dictum est, eo casu, re ad Pontificem, vel ejus Delegatum, potest absolvi casibus, & excommunicationibus reservatis per Casuarium approbatum, & hoc deficiente, per Casuarium Sacerdotem, cum onere comparandi, mox §. 4. n. 1. explicando.

29. Ut id clarius fiat, sciendum est iura longioris excommunicatione contracta, ex percussione Clerici, disponere, ut ii qui hanc, etiam publicam, & excommunicatam contraxerunt, si adire Pontificem, vel ejus Delegatum non possint, possint ab Episcopo cum dicto onere explicando, absolvi. Intellige, in utroque caso, quæ prædicto casu iura c. Mulieres, c. ea noscitur, & Quam cap. De catero de sentent. excommunicat. cap. Quid de c. De Mon. De sent. excomm. cap. eos, cap. quædam in 6. non se restringunt ad aliquem forum in particulari.

30. Nonnulli autem asserunt Episcopos habere auctoritatem iure Delegationis, ut in sinu Palazzi Non. 17. 8. c. 3. n. 99. Nonnulli vero, ut Avila de Conf. c. 7. d. 1. dub. 6. cum quibus ego sentio, iure ordinario dixi supra cap. §. 11. num. 3. in simili. De hac etiam an ab Hæresi, & videatur Diana p. 11. Tr. 5. Ref. 1. & 2.

31. Dixi (vel ejus Delegatum) nem si potestatem ad Regulares, qui habent potestatem delegatam Summo Pontifici absolviendi reservata Pontifici, prædicta non possint absolvi ab Episcopo, quia tunc est impedimentum, ut tenent De Lugo, de penit. d. 20. n. 1. Leander, d. 15. de excomm. quæ 61. alique. Quamvis hinc nignius Coninch. de penit. d. 8. dub. 11. teneat, in casu, quo ad sint Regulares Delegati, adhuc possint impedire absolvi ab Episcopo, quia, contraria interpretatione adeundi Pontificem, ita ut Episcopo restat ejus ordinaria potestas absolviendi illas excommunicationes, quæ fuerat ipsi ablata per reservationem. Ita tenent Gaspar. Hurtad. & Corn. apud Dianam p. 11. Tr. 5. Ref. 9. resolut. 6. Leander autem dicit, hanc esse probabiliter sententiam, licet præcedentem probabiliorem.

32. His præmissis, assero, quamvis per id dictum nantur à Sacris Canonibus pro excommunicatione et percussione Clerici contracta, tamen intelligitur de omnibus aliis casibus, seu excommunicationibus reservatis, etiam in Cæna Domini, etiam ob hanc. Ita Suarez de penit. d. 3. c. 1. §. 1. n. 9. Castrop. in 2. Sanctar. de hæc. c. 6. d. 3. alique. Et quod Hartmann tra Sanchez in summa lib. 1. c. 16. n. 37. Ratio est quædem ratio confessionis militat in omnibus. Vnde regula Generalis hæc formetur. Quilibet impeditus perpetuo, seu longo tempore, in quo procederet tunc morte antequam habeatur, qui de iure ordinatus, vel Delegatus, valeat eum absolvere, potest Absolvere de prædictis directè ab Episcopo obtinere, quia in prædictis, ac si esset in periculo mortis, sub hac ratione, ut, qui fuit absolutus, ab excommunicatione restituta Summo Pontifici, si deinde aditum ad ipsam habet vel ad ejus Delegatum, debeat coram illo comparere, mox universaliter explicabitur §. 4.

33. Quid si haberi Episcopus nequeat, potestatem in prædicto impedimento perpetuo, vel longi temporis solutionem de his obtinere penitens à Parocho, vel quolibet legitimo confessorio, & hoc deficiente à quocunque Sacerdote?

34. Respondeo, Negant multi ut Bonac. de Conf. p. 1. r. 2. q. 22. agens de casib. Bullæ Cæna. Valque de penit. ad quæst. 9. art. 3. dub. 8. & 9. Dauid. in Bull. Cæna lib. 3. §. 2. q. 8. num. 28. Diana p. 9. r. 7. ref. 10. alique citati. Boff. in q. mor. tit. 4. de iurisd. absol. de casib. reservatis.